

*Red. prof. Vera Kos Paliska, akad. slikar
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli,
Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja*

UDK: 378.4 (091)

60 GODINA OBRAZOVANJA UČITELJA I 30 GODINA STUDIJA PREDŠKOLSKOG ODGOJA U PULI

Svečana dvorana Aula magna „Tone Peruško“

Non scholae, sed vitae discimus

Pozdravljam poštovane uzvanike: rektora, prorektore, dekane i pročelnike učiteljskih studija Republike Hrvatske, gospodina Fabricio Radina dogradonačelnika, župana gospodina Ivana Jakovčića, sve djelatnike Sveučilišta Jurja Dobrile i sve profesore koji su svojim dugogodišnjim pedagoškim, umjetničkim i znanstvenim radom utkali svoje vrijeme i znanje na obrazovanju učitelja i odgojitelja kroz dugi niz godina, svim časnim umirovljenim profesorima i djelatnicima ostalih službi. Zahvaljujem na pokroviteljstvu i pomoći Županiji istarskoj i Gradu Puli.

Jučer smo na groblje u Premanturi položili cvijeće i zapalili svijeću na grob utemeljitelju i prvom direktoru Pedagoške akademije u Puli prof. Toni Perušku, a na pulskom smo groblju zapalili svijeću za sve preminule djelatnike.

Molim da im šutnjom odamo zahvalnost i poštovanje.

Non scholae, sed vitae discimus

Načelo koje je stajalo u predvorju zdanja na početku prošlog stoljeća i kroz duga desetljeća bilo nit vodilja u suvremenim, osmišljenim pedagoškim i didaktičko-metodičkim koncepcijama obrazovanja s visoko obrazovanim, stručnim profesorima koji su poticali istraživački i kreativni duh studenata.

Ova prelijepa zgrada u secesijskom stilu, na Marsovom polju s početkom 20. stoljeća otvorena je kao ženski licej na talijanskom jeziku, a u 21. stoljeću prerasta u Sveučilište Juraj Dobrila u Puli.

Više od pola stoljeća se u tom prostoru osposobljavaju učitelji, nastavnici i profesori za hrvatske škole i škole na talijanskom nastavnom jeziku.

Učiteljska škola „Viktor Car Emin“, osnovana 1945. godine u Opatiji 1948. godine premješta se u Pulu i od tada neprekidno radi do 1965., mijenja organizacijsku reformu, prilagođava se životu i potrebama društva u cjelini.

Na temeljima učiteljske škole nastaje Pedagoška akademija 1961., 1965. Pedagoški fakultet u sastavu Pedagoškog fakulteta u Rijeci, 1999. prerasta u Filozofski fakultet kao članica Sveučilišta u Rijeci, da bi se kao Visoka učiteljska škola Uredbom Vlade Republike Hrvatske 1998. odvojila od Filozofskog fakulteta u Puli i samostalno započela s radom u istom zdanju, ali podijelila prostor i nastavnički kadar.

Od akademske godine 1998./1999. studij razredne nastave izvodi Visoka učiteljska škola kao stručni diplomski studij u trajanju od četiri godine na hrvatskom i talijanskom nastavnom jeziku s pojačanim predmetima informatike i engleskog jezika, a od 2005./06. akademske godine nakon prilagodbe Bolonjskom procesu izvodi se pod nazivom učiteljski studij s pojačanim predmetom animator slobodnog vremena.

2

Ovaj pomak u obrazovanju ima važnu prednost u zapošljavanju u nižim razredima malih škola u turističkim naseljima, cjelodnevnom boravku, rekreativnim centrima gdje se otvaraju dramske, likovne i glazbene radionice.

U prosincu 2006. osnovano je Sveučilište Juraj Dobrila u Puli, a Visoka učiteljska škola postaje jedan od pet Odjela. Preimenovana je u Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja.

2006. godine zatražena je dopusnica za obrazovanje učitelja razredne nastave na hrvatskom i talijanskom jeziku kao sveučilišni studij Sveučilišta Jurja Dobrila u Puli.

Program je strukturiran kao integrirani studij preddiplomski i diplomski u trajanju od pet godina (odnosno 10 semestara, a sadrži izborne predmete, izborne module, uključujući i školsku praksu, a u skladu s ECTS bodovnim sustavom prema Bolonjskom procesu.

Programske preturbacije, reforme i novi izazovi progresivno i brzo mijenjaju strukturu programa. Izuzetan je pomak u obrazovanju nastavničkog kadra Sporazum svih učiteljskih studija u Republici Hrvatskoj potpisan na Plitvicama 2008. s željom da se usklade kolegiji prema semestrima kako bi studenti mogli nesmetano prelaziti s jednog učilišta na drugi prema Bolonjskom procesu. Također je nastajanje programa kojim bi se stručni studij Predškolskog odgoja digao na Sveučilišni studij u trajanju od pet godina. (Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Zadru, Splitu, Puli) Ovisi o kadrovima i prostoru s kojim pojedino učilište raspolaže.

U velikoj povijesnoj vijećnici (sada Odjela za humanističke znanosti, Odjela za glazbu, Odjela za talijanski jezik) Filozofskog fakulteta nalazi se 14 portreta bivših rektora i dekana, naslikala ih je Vera Kos-Paliska u kombiniranim tehnikama izrazivši karakter i profesionalnu specijalnost portretiranih čelnika u rasponu od 1961-2007.

Prvom utemeljitelju i prvom direktoru Pedagoške akademije Toni Perušku postavljena je 1977. ploča u polukatu.

Prof. matematike Aldo Macinić kao ravnatelj ili dekan u prekidima bio je 10 godine na čelu ustanove, a dr. sc. Vera Glavinić 6 godina. Dekani i ravnatelji bili su: Tone Peruško, Anka Došen Dobud, Bogdana Jelača, dr. sc. Vera Glavinić, dr. sc. Mehmed (Edo) Duraković, dr. sc. Ive Rudan, dr. sc. Stjepan Vukušić, mr. sc. Nevio Prenc ravnatelj, Nikola Debelić, Vera Kos-Paliska, dr. sc. Ivan Zoričić, a dr. sc. Goran Filipi prvi dekan Filozofskog fakulteta. Prva dekanica Visoka učiteljska škola bila je dr. sc. Nevenka Tatković, potom dr. sc. Kristina Mužić, a prva pročelnica Odjela za obrazovanje učitelja i odgojitelja pri Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli red. prof. Vera Kos-Paliska ak. slikarica. Posljednji dekan Filozofskog fakulteta u sklopu Sveučilišta u Rijeci bio je dr. sc. Robert Matijašić, a sada je u svojstvu v.d. rektora nakon odlaska prvog rektora gospodina prof. dr. sc. Marčela Dujanića, vrlo zaslužnog za otvaranje Sveučilišta u Puli, značajnog za Istru.

3

Uprava i sve administrativne službe zajedničke su svim odjelima, a na Odjelu obrazovanja učitelja i odgojitelja zamjenik pročelnice je dr. sc. Vladimir Kadum, profesor visoke škole. Na integriranom preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom učiteljskom studiju predstojnica katedre je Irene Rigo, prof., na stručnom studiju predškolskog odgoja predstojnica katedre je Marija Hauser, prof., a predstojnica katedre Predškolskog odgoja i razredne nastave na talijanskom jeziku je mr. sc. Nevia Močinić.

Dva slavna imena daju obilježje ovoj ustanovi čiji je razvojni put od učiteljske škole do sveučilišnog studija, to su prof. Tone Peruško, a sada biskup Juraj Dobrila.

Kuću gradimo kada slažemo od temelja ciglu na ciglu ili kamen na kamen, a kamen temeljac za ovu znanstvenu kuću postavio je prof. Tone Peruško čiji smo ponosni sljedbenici u pedagoškom radu i ljubavi prema zavičaju. Osim znanstvenog i pedagoškog rada prof. Tone Peruško pisao je i literarna djela pod pseudonimom Tone Kamenjak. Renomirani znanstvenici, pedagozi i vrsni književnici pisali su o Toni Perušku (Ive Mihovilović, dr. sc. Mate Demarin, dr. sc. Miroslav Bertoša, dr. sc. Stjepan Vukušić, Franjo Lajoš, Josip Racan, Anka Došen Dobud, dr. sc. Ivan Zoričić, Boris Biletić, Miroslav Sinčić, Zvane Črnja, M. Gabelica i drugi.)

Prigodom postavljanja spomen ploče u polukatu ove zgrade u galeriji *Maslina* u suterenu prikazali smo dio opusa Tone Peruška, a fotokopiju građe priredila je tada Marija Petener Lorencin, knjižničarka-savjetnica na fakultetu. Svečana dvorana u kojoj se nalazimo također je nazvana po Toni Perušku. Danas će o Toni Perušku govoriti dr. sc. Ivan Zoričić, prof. emeritus, a u predvorju možete razgledati fotodokumentaciju s proslave 25.god.Pedagoške akademije i hommage velikom prof. Toni Perušku.

Naše mlado istarsko Sveučilište nosi čuveno ime biskupa Jurja Dobrile, jednog od pokretača Hrvatskog narodnog preporoda u Istri. Smatram da bismo i njegov lik trebali istražiti i s dužnim poštovanjem prikazati mladim naraštajima.

Kako su naši profesori educirani na najboljim fakultetima u zemlji i inozemstvu osim nastave bave se znanostima, umjetnošću ... Profesori su glazbenici, književnici, likovni stvaraoci, filozofi, matematičari, psiholozi, pedagozi, sportaši ... To daje draž studijima, profinjenost koja odgovara ovom blagom istarskom krajoliku. Suradujemo s predškolskim i školskim ustanovama, Istarskom županijom, AMI, INK, Povijesnim muzejem, Sveučilištem u Rijeci, Učiteljskim fakultetom u Rijeci, Zagrebu, Osijeku, Zadru, Splitu, Muzičkom i Likovnom akademijom u Zagrebu, Arhivom u Pazinu, Sveučilišnim knjižnicama ... Hvala svima na suradnji!

Postavljena je izložba u predvorju zgrade, a govori o razvojnem putu i životu ustanove, izloženi su likovni radovi studenata RN i PO, te djela profesora (knjige, slike, publikacije), a u prostoru studentskog restorana Indeks postavljen je projekt: OBLICI I BOJE PODMORJA - diplomatska predavanja.

4

Studenata razredne nastave IV. godina, te plastično oblikovane ribe i morski konjici nastali na metodici likovne kulture.

Arhivi su puni prelijepih i vrijednih diplomskih radova studenata, crteža, fotografija, kritika, oglednih metodičkih uradaka, ali zbog financijske krize morali smo danas prikazati mali fragment života i rada ove dugovječne ustanove. Smatram da je učenje cjeloživotno. Izmjenjivat će se školske reforme, ali dijete će uvijek prolaziti razvojne faze, a mi trebamo uvijek učiti od djece a ona od nas. To je za mene reforma!

Ovih dana bilo je primanje novo umirovljenih učiteljica kod dogradonačelnika i pročelnika Upravnog odbora za obrazovanje, šport i tehničku kulturu, a jedna je učiteljica rekla: "Da se ponovno rodim, odabrala bih isto zvanje".

Tolstoj je zapisao "Znanje je tek onda znanje kad je stečeno naporom vlastite misli, a ne pamćenjem".

U današnje vrijeme globalizacije, kada je putem Interneta i elektronike znanje gotovo podjednako dostupno svima, trebamo čuvati svoju osobnost, sačuvati svoje korijene, kulturnu baštinu, identitet jer posebnosti su bogatstvo, a ne uniformiranost. Tone Peruško se borio za pravopis, jezik kao revolucionar svog vremena a potreban je i danas.